

POSTANOWIENIE

20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 20 września 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E.K. i P.K.
przeciwko P. spółce akcyjnej w W. i Szpitalowi w K.
o zadośćuczynienie i odszkodowanie,
na skutek skargi kasacyjnej E.K. i P.K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 24 czerwca 2021 r., I ACa 574/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powodowie E.K. i P.K. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie oddalającego apelację skarżących w sprawie o zapłatę przeciwko P. spółce akcyjnej w W. oraz Szpitalowi w K.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali oczywistą zasadność skargi. Podnieśli przy tym dwa wątki.

Pierwszy z nich dotyczył wydania zaskarżonego wyroku w warunkach nieważności postępowania z uwagi na to, że w wydaniu orzeczenia brała udział osoba nieuprawniona do orzekania, to jest niebędąca sędzią Sądu Apelacyjnego w Warszawie (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Zdaniem skarżących powołanie jednej z członkiń składu orzekającego na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie było bowiem nieskuteczne z mocy prawa, ponieważ „nastąpiło na wniosek organu

używającego nazwy »Krajowa Rada Sądownictwa«, który to organ nie jest organem konstytucyjnym opisanym w art. 187 Konstytucji». Skarżący odwołali się przy tym do uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20, a także orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz wyroku TSUE z 6 października 2021 r., C-487/19, i stanowisk polskiego orzecznictwa oraz części nauki prawa.

Pozostała część wywodów skarżących dotyczyła dokonanej przez Sąd Apelacyjny oceny dowodów oraz ustaleń faktycznych tego sądu i powiązany był z drugim (obok przywołania art. 379 pkt 4 k.p.c.) zarzutem skargi, w którym wskazano na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. „poprzez naruszenie swobodnej oceny dowodów”.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Daleko idące wątpliwości budzi powiązanie przez skarżących nieważności postępowania z przyczyną kasacyjną ujętą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., podczas gdy nieważność postępowania została wprost (bez powiązania jej z kryterium oczywistości) wskazana w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Ostatecznie przyjęta przez skarżących kwalifikacja nie ma jednak znaczenia dla sprawy, gdyż ewentualna nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji brana jest przez Sąd

Najwyższy pod uwagę z urzędu (art. 398¹³ § 1 *in fine* k.p.c.). Rzecz natomiast w tym, że wywody skarżącej nie świadczą o wystąpieniu w sprawie okoliczności, o której mowa w art. 379 pkt 4 k.p.c.; powodowie ograniczyli się bowiem do wskazania, że orzekająca w sprawie Sędzia (jedna z trzech osób zasiadających w składzie rozpoznającym apelację skarżących) została powołana na urząd w procedurze ukształtowanej bliżej określonymi unormowaniami.

W orzecznictwie wyjaśniono już, zasadniczo oczywistą, kwestię, że niedopuszczalne jest kwestionowanie uprawnienia do orzekania osoby, która została powołana na urząd sędziego przez Prezydenta (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 lipca 2020 r., II CSK 581/19 i przywołane tam orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego). Powoływanie się przez skarżących na uchwałę połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20, nie mogło natomiast odnieść skutku z trzech przyczyn.

Po pierwsze, uchwała ta nie ma obecnie mocy wiążącej i nie powinna wpływać na praktykę orzeczniczą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 lipca 2020 r., II CSK 581/19, i przywołane tam orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego).

Po drugie, zgodnie z art. 29 ust. 3 u.s.n. niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do pominięcia stosowania przytoczonego tu przepisu ustawy, co wprost wynika z art. 178 ust. 1 Konstytucji RP; działanie takie byłoby przy tym sprzeczne z konstytucyjną zasadą niepodważalności powołania sędziego na podstawie art. 179 Konstytucji RP. Nadto ewentualne wady procedury wyboru kandydata na urząd sędziego przed Krajową Radą Sądownictwa, nawet w razie uznania naruszenia Konstytucji RP w tym zakresie (potwierdzonego stwierdzeniem niezgodności z Konstytucją przepisów stanowiących podstawę procedury zakończonej powołaniem do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego), samodzielnie nie pozwalają na podważenie niezależności sądu rozpoznającego

sprawę, zaś samo powołanie danej osoby na urząd sędziego przez Prezydenta RP pozostaje niepodważalne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2022 r., I CSK 2822/22, i przywołane tam orzecznictwo).

Po trzecie, nawet zgodnie z (niekonstytucyjną, jak wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20) treścią tej uchwały, „sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. Tymczasem skarżący nie podjęli nawet próby wykazania, by „w konkretnych okolicznościach” opisany standard był choćby zagrożony, poprzestając na wskazaniu, że członkini składu orzekającego w Sądzie Apelacyjnym uzyskała nominację na urząd sędziego w określonym trybie.

Nawet w orzecznictwie odwołującym się do ww. uchwały, jakkolwiek odwołania takie należy obecnie uznać za niedopuszczalne, wskazuje się, że to podmiot zainteresowany jest obarczony obowiązkiem wykazania, iż wadliwość procesu powołania sędziego wynika także z okoliczności innych niż samo wzięcie udziału w tym procesie przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną zgodnie z ustawą z 8 grudnia 2017 r. (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2021 r., IV CZ 5/21). Nadto skarżący, reprezentowani przez zawodowego pełnomocnika, nie wnioskowali o wyłączenie wspomnianej Sędzi w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym i podnieśli zastrzeżenia co do ważności postępowania dopiero na etapie nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Niezależnie od przedstawionych wyżej względów należy więc uznać, że postępowanie takie stanowiło działanie wbrew regułom dobrej wiary i lojalności procesowej (art. 3

k.p.c.), a jako takie nie powinno korzystać z ochrony prawnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22).

Wobec powyższego jedynie ubocznie należy dodać, że cytowane przez skarżącego orzecznictwo Sądu Najwyższego nie ma charakteru źródła prawa i nie może przesądzać o tym, czy konkretna osoba jest sędzią danego sądu. To samo tyczy się orzecznictwa ETPCz – niezależnie od tego, że z jego treści nie wynika (a mając na względzie przedmiot cytowanych spraw i kognicję Trybunału – nie może wynikać), by określona osoba lub osoby nie były uprawnione do orzekania w danym sądzie. Wspomniany Trybunał rozstrzygnął w cytowanych wyrokach jedynie indywidualne spory między skarżącymi a Rzeczpospolitą Polską. Z kolei wyrok TSUE z 6 października 2021 r., C-487/19, dotyczy sposobu rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego zgłoszonego w konkretnych okolicznościach, a nie tego, czy Sędzia rozpoznająca sprawę powodów była uprawniona do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie. Kwestie te mają jednak charakter wtórny względem wyjaśnionej wyżej niedopuszczalności kwestionowania powołań sędziowskich w ramach postępowania cywilnego.

Druga z przedstawionych przez skarżących przyczyn oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, w postaci błędnej oceny dowodów, w oczywisty sposób nie może świadczyć o konieczności przyjęcia wspomnianej skargi do rozpoznania. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi Sądu drugiej instancji (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a ustalenia te oraz ocena dowodów nie mogą być w ogóle przedmiotem zarzutów kasacyjnych (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 pkt k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

(J.T.)

[ms]

